

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1199/2023
20.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гавра Димитријевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „ГРАДСКО ЗЕЛЕНИЛО“, са седиштем у Новом Саду, чији је пуномоћник Биљана Пантић Пиља, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4126/22 од 30.11.2022. године, у седници одржаној 20.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4126/22 од 30.11.2022. године, у преиначујућем делу.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 140/21 од 08.06.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име мање исплаћене основне зараде за период од 01.12.2017. године до 31.01.2021. године исплати месечне износе са законском затезном каматом, чија су висина и датуми доспелости ближе наведени у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев за исплату законске затезне камате на досуђене износе мање исплаћене основне зараде за период од 01.12.2017. године до 31.01.2021. године, почев од 15-ог до 16-ог у наредном месецу у односу на сваки месец спорног периода. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.386,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж1 4126/22 од 30.11.2022. године, ставом првим изреке, делимично преиначио пресуду Основног суда у Новом Саду П1 140/21 од 08.06.2022. године у усвајајућем делу, тако што је одбио: 1) захтев тужиље за исплату разлике између исплаћене и припадајуће зараде за период од 01.12.2017. године до 30.01.2021. године, преко износа наведених у том ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става; 2) захтев

тужиље за исплату разлике између исплаћене и припадајуће зараде за период од 01.12.2017. године до 30.01.2021. године у целости за месеце април, мај, јул, август и октобар 2019. године, за март, април, јун, јул, септембар и октобар 2020. године и за јануар 2021. године, у износима ближе означеним у изреци, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате и 3) захтев тужиље за накнаду трошкова поступка преко износа од 28.555,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијена је жалба туженог у преосталом делу и жалба тужиље у целости и потврђена првостепена пресуда у преосталом усвајајућем делу. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженом на име накнаде трошкова жалбеног поступка исплати износ од 21.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је преиначена првостепена пресуда, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23 – др. закон) и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се ревизијом указује, не представља разлог због кога се ревизија може изјавити сходно члану 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била запослена код туженог и обављала је послове ..., са коефицијентом сложености послова 1,90 (1.140 бодова) до априла 2020. године, а од маја 2020. године са коефицијентом 2,00 (1.320 бодова). У октобру 2014. године, тужени је исплатио основну зараду по вредности бода од 32,10 динара, а у периоду од новембра 2014. године до децембра 2018. године, исплаћивао је основну зараду по вредности бода од 28,77 динара. У 2019. години тужени је исплаћивао основну зараду по вредности бода од 30,41 динар, а почев од 01.01.2020. године по вредности бода од 32,10 динара. Колективним уговором туженог од 03.03.2014. године, уговорено је, поред осталог, да су елементи за обрачун и исплату основне зараде цена рада за најједноставнији рад и коефицијенти утврђени Колективним уговором и Појединачним колективним уговором (члан 51); да се цена рада за најједноставнији рад утврђује месечно и износи 50% од просечне зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку Републичког органа за послове статистике (члан 52. став 1). У спорном периоду је до 01.01.2020. године био у примени Закон о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, који се примењивао почев од 01.11.2014. године и којим су привремено биле уређене основице, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде за обрачун и исплату зарада и других сталних примања запослених код јавних предузећа основаних од стране локалне власти. Споразумима закљученим између туженог и председника синдиката запослених код туженог од 10.10.2018. године, 31.12.2018. године и 08.01.2020. године, утврђена је основица за обрачун и исплату зарада код

туженог – цена рада за најједноставнији рад у износу од 19.258,20 динара бруто са вредношћу бода од 32,10 динара, који обрачун је тужени примењивао у утуженом периоду. Последњи објављени податак о просечној заради у Републици Србији који је био познат у октобру 2014. године је податак о просечној заради за септембар 2014. године која је износила 60.803,00 динара бруто, па 50% основице умањене за 10% износи 27.361,35 динара, а умањена за 5% износи 28.281,42 динара. За октобар 2014. године, тужени је својим запосленима исплатио основну зараду по вредности бода од 32,10 динара, а у периоду од новембра 2014. године до децембра 2018. године исплаћивао је основну зараду по вредности бода од 28,77 динара. У 2019. години тужени је исплаћивао основну зараду по вредности бода од 30,41 динар, да би од 01.01.2020. године исплаћивао зараду по вредности бода од 32,10 динара. Програмом пословања туженог за 2014. годину, на који је оснивач Град Нови Сад дао сагласност, планирана је маса средстава за зараде у бруто износу од 298.752.091,00 динар. За октобар 2014. године Програмом пословања су планирана средства за зараду у висини од 26.555.300,00 динара, док је тужени за тај месец искористио средства у висини од 25.792.756,00 динара, па је остао неискоришћени износ од 762.544,00 динара. Да је тужени у октобру 2014. године искористио целокупну масу средстава за зараде, могао је да исплати зараде по вредности бода од 33,41 динар, уместо реализоване вредности бода од 32,10 динара. Разлика између исплаћене зараде за цео спорни период и зараде обрачунате применом цене рада према маси средстава планираној Програмом пословања туженог за октобар 2014. године, уз умањење сходно Закону о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, износи 9.643,41 динар нето, према налазу и мишљењу судског вештака економско – финансијске струке, што је исказано и по месецима. Колективним уговором туженог из 2014., 2015. и 2018. године уговорено је да се накнада трошкова регреса за коришћење годишњег одмора може исплатити одједном или у више месечних рата током календарске године. Приликом израде Програма пословања за те године, тужени је планирао исплату накнаде трошкова регреса на месечном нивоу, али исту није исплаћивао запосленима нити месечно, нити на крају године, већ је накнаду трошкова регреса за 2014. годину утврђену у износу од 34.198,71 динар (80% просечне бруто зараде за новембар 2014. године) исплатио у три наврата и то 29.09.2015. године износ од 20.000,00 динара, 28.04.2016. године износ 11.000,00 динара и 01.08.2016. године износ од 3.198,71 динар. Те исплате регреса тужени није исказао кроз обрачун зараде за децембар 2014. године, нити је документовао из којих средстава је те исплате вршио у 2015. и 2016. години. Наведеним исплатама регреса за 2014. годину, тужени није прекорачио планирану масу средстава за зараде за октобар 2014. године, у односу на коју је утврђено да постоји нереализована планирана маса средстава за зараде. У октобру 2014. године код туженог је било 27 запослених више у односу на број запослених предвиђених Програмом пословања. За октобар 2014. године тужени је за зараде ових запослених утрошио средства у износу од просечно 66.476,00 динара по запосленом, односно укупан износ од 1.794.852,00 динара. Када се овај износ, који је исплаћен по основу зарада за 27 више запослених, који нису планирани Програмом пословања за 2014. годину, сабере са износом нереализованих средстава планираних за исплату зарада за те месеце, вредност бода за 2014. годину износила би 36,97 динара. У 2017. и 2018. години вредност бода би износила 33,27 динара, а у 2019. години вредност бода би износила 35,12 динара, док би у 2020. години вредност бода у том случају износила 36,97 динара. Разлика између исплаћене зараде тужили за цео спорни период и зараде обрачунате у односу на нереализовану масу средстава зараде, у коју би ушле и

исплаћене зараде за 27 више запослених у октобру 2014. године, износи укупно 88.564,21 динар нето, што је налазом и мишљењем вештака утврђено и по месецима.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиле у односу на главно потраживање усвојио у целини и туженог обавезао да тужиле исплати износ од 88.564,21 динар нето, закључивши да се планирана и одобрена маса средстава за зараду није могла распоређивати и исплаћивати запосленима који су били „прекобројни“ у односу на планирани број запослених, због чега је приликом утврђивања припадајућих износа ниже исплаћене зараде тужиле у утуженом периоду у висину укупне преостале, а неутрошене, масе средстава за зараде, урачунат и износ просечне зараде за 27 више запослених у октобру 2014. године.

Другостепени суд је, побијаним делом пресуде, преиначио првостепену пресуду делимичним одбијањем тужбеног захтева тужиле за износ разлике између исплаћене и припадајуће зараде за спорни период од 9.643,41 динар, са припадајућом законском затезном каматом налазећи да је планирана маса средстава за исплату зарада меродавна за утврђивање вредности радног часа за запослене, али да при утврђивању постојања разлике зараде у утуженом периоду, у односу на Програмом планирану а нереализовану масу зарада, није могло да буде урачуната зарада 27 запослених чије запослење тужени у октобру 2014. године није планирао, али им је као и осталим запосленима исплатио зараду. По становишту другостепеног суда питање правилности пословања туженог приликом исплате регреса и броја прекобројних запослених у утуженом периоду нису од утицаја на одлуку о тужбеном захтеву. Оценио је да за спорни временски период постоји разлика зараде која није исплаћена тужиле, али у висини од 7.153,27 динара са припадајућом законском затезном каматом, па је побијаним делом пресуде тужбени захтев преко тог износа одбио као неоснован, у ком делу се пресуда побија ревизијом.

По оцени Врховног суда, на потпуно и правилно утврђено чињенично стање, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Према одредбама чланова 104., 105.-107. и 110. Закона о раду, тужиле припада одговарајућа зарада у складу са законом, општим актима и уговорима о раду.

Тужени је у складу са одредбама чланова 1., 4. и 5. Закону о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 116/14... 95/18), од 01.01.2014. године био у обавези да основице за обрачун и исплату плата умањи за 10%, те му је било забрањено да повећава основице, коефицијенте и друге елементе, односно да уводи нове елементе на основу којих се повећава износ плата и других сталних примања.

Одредбом члана 62. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, бр. 15/2016 и 88/2019) прописано је да уколико у јавном предузећу до почетка календарске године није донет годишњи, односно трогодишњи програм пословања, до доношења тог програма зараде се обрачунавају и исплаћују на начин и под условима утврђеним годишњим, односно трогодишњим програмом пословања за претходну годину.

По Посебном колективном уговору за јавна, комунална и друга јавна предузећа Града Новог Сада и Колективном уговору туженог од 03.03.2014. године, запослени имају право на одговарајућу зараду за полазиште на вредност радног часа, која се за све запослене утврђује за текући месец на основу планирања средстава за исплату зараду за одговарајући месец. Утврђена вредност радног часа може се променити у складу са измењеним околностима, о чему послодавац и синдикат код послодавца закључују споразум.

У конкретном случају, тужени у октобру 2014. године није искористио целокупну масу средстава за зараде планирану Програмом пословања, па је остало нереализованих средстава за зараде за октобар 2014. године од 762.544,00 динара. Да је тужени искористио целокупну планирану масу средстава за зараде за октобар 2014. године, у односу на све запослене (и планиране Програмом пословања и они који нису били планирани тим програмом) вредност бода за исплату зараде за редовни рад, са увећањем, уместо 32,10 динара, износила би 33,41 динар, односно уз умањење од 10% до 31.12.2018. године износила би 30,07 динара, за 2019. годину 31,74 динара, а од 01.01.2020. године 33,41 динар. У односу на тужиљу, то значи да разлика њене зараде за спорни период између обрачунате зараде применом цене рада према планираној маси средстава за зараде за октобар 2014. године на основу Програма пословања туженог, уз умањење по Закону о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, и исплаћене зараде тужиљи, износи 9.643,41 динар. Чињеница да је у том периоду тужени имао 27 запослених више од планираног броја запослених (388 уместо 361) није од утицаја на обрачуна неисплаћеног дела зараде тужиље, имајући у виду да сви запослени имају право на исплату зараде под истим условима, што значи и на исту вредност бода (цену сата рада). Закон о раду одредбом члана 104. став 2. прописује да се запосленима гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности коју остварују код послодавца. Због тога тужиља неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Такође, правилно је другостепени суд применио материјално право и када је одбио тужбени захтев у целости за месеце за које је судски вештак утврдио да не постоји разлика у заради.

Правилна и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 2. и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Трошкови ревизијског поступка за састав одговора на ревизију и за судске таксе туженом нису били потребни у смислу одредбе члана 154. ЗПП, па је захтев туженог за накнаду тих трошкова одбијен.

На основу одредбе члана 165. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић